

[Finansministeren.]

Når jeg før brugte det udtryk, at finansåret 1960-61 var kulminationen på den finansielle udvikling gennem nogle år, tænkte jeg naturligvis samtidig på det unægtelig bemærkelsesværdige omsving, der er indtruffet i den finansielle stilling i indeværende finansår. Overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet er gået ned til omkring 300 mill. kr., og det hidtidige kasseoverskud er i fare for at blive afløst af et mindre kasseunderskud. Årsagerne til denne mærkbare forringelse af stillingen er jo bekendt, og jeg behøver ikke at gå stærkt i enkelt-heder herom. Langt den vigtigste årsag er den kraftige stigning i statsudgifterne, der er sat ind, og som formentlig vil andrage godt 1 300 mill. kr. eller 20 pct. i sammenligning med i fjor. Vi var naturligvis allerede i foråret vidende om, at der på mange punkter var kræfter i gang, som ville trække i retning af en svækkelse af overskuddet; bl. a. var det klart, at statens lønninger, som havde ligget fast gennem en 3-årig periode, måtte sættes op, og de store indtægtsstigninger i befolkningen i det hele taget gjorde jo også spørgsmålet om folkepensionens størrelse aktuelt.

Alligevel er udgiftsstigningen blevet en hel del større, end man dengang regnede med. Der har været forskellige særlige forhold, der har bidraget hertil, såsom støtteforanstaltninger til SAS og de i dette efterår vedtagne ekstraordinære bevillinger til forsvaret. Men det er jo ikke mindst den store udbetaling til landbruget på i alt 375 mill. kr., der har bevirket, at udgiftsstigningen er blevet så meget større end ventet.

Det må siges at være noget principielt nyt, at statens midler i så stor udstrækning sættes ind til støtte for en aktiv erhvervsgruppe, og selv om jeg meget vel er klar over de fordele, denne fremgangsmåde kan rumme i sammenligning med andre muligheder, så er det en udvikling, man ikke kan se på uden betænkelighed. Jeg tror, vi alle kan være enige om, at det var ønskeligt, om landbrugets økonomiske forhold formede sig således, at disse bevillinger kunne bringes til ophør.

Der er i indeværende år foregået en usædvanlig stærk indkomststigning hos alle de større befolkningsgrupper, og en indkomststigning af sådanne dimensioner kan ikke

gå sporløst hen over statens indtægter. For en væsentlig del af indtægterne, nemlig den, som hidrører fra den direkte beskatning, vil påvirkningen dog først komme til næste sommer. For afgifternes vedkommende kunne man derimod nok vente en stigning allerede i år, og de seneste tal peger da også i den retning; men en række forhold, ikke mindst den store arbejdskonflikt i foråret, har alligevel bevirket, at stigningen i indtægterne af de forskellige forbrugsafgifter er kommet noget langsommere, end man ellers skulle have ventet.

Dette forhold, at stigningen i statens indtægter slæber bag efter stigningen i udgifterne, er en anden vigtig årsag til det kraftige omsving, der er sket i den finansielle stilling i dette år; det betyder dog samtidig, at 1961-62 i en vis forstand kan betragtes som en overgangsperiode, således at vi for det kommende år må forvente en ny tendens til forbedret statsfinansiell stilling.

Dette kommer da også til udtryk på det foreliggende budgetforslags indtægtsside, hvor der budgetteres med en stigning på godt 675 mill. kr., ud over hvad vi må regne med at indtægterne vil udgøre i indeværende år. En væsentlig del af denne stigning skyldes netop indkomstbeskatningen, som under forudsætning af uændrede satser skønnes at indbringe ca. 400 mill. kr. mere end i år. Også for afgifternes vedkommende har vi imidlertid ment det forsvarligt at regne med et betydeligt merprovenu i forventning om, at det vil lykkes at holde produktion og beskæftigelse på et højt og tilfredsstillende niveau i det kommende år. Jeg skylder at tilføje, at vi ved dette indtægtsoverslag naturligvis ikke har kunnet indarbejde de i dette efterår vedtagne forhøjelser af forskellige afgifter så lidt som de foreslåede takstforhøjelser i banerne og postvæsenet. Regner vi disse med, vil den samlede indtægtsstigning formentlig udgøre næsten 900 mill. kr. Det er en væsentlig større stigning, end vi har set i de senere år, og der skulle således efter min opfattelse være tale om en realistisk budgettering af statens indtægter i det kommende år.

Når vi betragter denne indkomststigning på de budgetterede 675 mill. kr. — eller de ca. 900 mill. kr., som vi efter de sidste afgiftsforhøjelser muligvis kan regne med —